

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ref 511a

no
no frags

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
☞ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ☞

20/25

68/1925

PUB

ALLA DAMER BÖRA SE VÅRT STORSTILADE URVAL AV
KAPPOR, DRÄKTER OCH ULSTRAR

FÖR PROMENAD, SPORT OCH RESOR

KLÄNNINGAR i säsongens mest stilfulla modeller.

Dam-Linnevaror i finaste kvaliteter och mönster.

Paul U. Bergströms $\frac{1}{3}$

74 DROTTNINGGATAN 74

..:

DAMKONFEKTIONEN 1 tr.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Malmstorgsgatan 3, STOCKHOLM

Telefon: 244 88. Norr 244 19

Familjerätt. Hyresärenden.

Testamenten. Bouppteckningar.

*Förfrågningar från landsorten
besvaras omgående.*

Advokat

Eva Andén

Jur. Kand.

Led. av Sveriges Advokatsamfund.

Lilla Vattugatan 14, Stockholm

Tel. 75 76, Norr 183 36

*Specialitet: Familje- och arvssaker,
boutredningar och testamenten.*

Även skriftliga förfrågningar.

WELDONS SYBOK

med 250 illustr. och 40 sidor svensk text
utgör en fullständig handledning i provning
och sömnad av liv, ärmor, blusar, kjolar och
klädningar. Genom de utmärkta illustration-
erna, som åskådligt och ingående förtyd-
liga den populärt hållna texten, står Weldons
sybok i en klass för sig bland böcker av
detta slag. Boken är av samma nytta för
nybörjaren som för den mera försigkomna
sömmerskan, vilken säkerligen har något
nytt att lära sig.

Weldons sybok kostar endast 1 kr.

— en sylvurs för en krona —

Weldons sybok och Weldons Broderialbum kunna erhållas i varje affär som säljer
modetidningar eller direkt från

A.-B. WENNERGREN'S JOURNALEXPEDITION

Klara Norra Kyrkogata 34, Stockholm.

WELDONS BRODERIALBUM

har utkommit med *svensk text*. Journalen ut-
gör ett album över 600 olika avtrycksmön-
ster till handarbeten och garneringar, men
i själva verket skulle man lika gärna kunna
säga 6,000 olika, ty varje Weldons avtrycks-
mönster kan anpassas för många olika änd-
mål och broderas på många olika sätt, i de
flesta fall i silke, ylle, pärlor eller användas
för applikation, målning, stencilarbeten o. s. v.

I texten lämnas många värdefulla råd och
vinkar om broderier i allmänhet.

Till varje i detta album illustrerat hand-
arbete kunna avtrycksmönster rekvireras till
det låga priset av 50 öre.

Weldons Broderialbum kostar endast 1 kr.

Telefon

539

Malmö

Perslow's

Siden & Manu-

fakturaffär

Alltid nyheter i största urval

HERTHA

ÅRGÅNG XII

JANUARI 1925

HÄFTE 1

Hertha 1925.

När Herthas tolfte årgång här anmäles med det nya årets början, sker detta framför allt i hänvändelse till förbundskretsarna — och främst dessas aktiva medlemmar inom respektive kretsstyrelser — med en allvarlig vädjan att det inom dessa måtte kraftigt verkas för tidskriftens största möjliga spridning. Det är en rimlig tanke att Hertha må ägas och läsas av flertalet av förbundsmedlemmarna, men även rimliga saker behöver man i denna tröghetens värld arbeta för. Vi göra av denna grund en enträgen hemställan om att inom de olika förbundskretsarna ett systematiskt arbete må bedrivas nu vid årets början så att Hertha i en verkligt omfattande utsträckning finner vägen till de enskilda förbundsmedlemmarna. Det ömsesidiga gagnet härav ligger i öppen dag. Genom tidskriften hållas medlemmarna å jour med verksamheten inom det förbundet tillhöra, och tidskriften åter blir först genom att den allmänt läses av förbundsmedlemmarna vad den främst bör vara: det väsentliga sammanbindande organet för den stora och växande organisationens många skilda lemmar.

Redaktionen å sin sida utlovar att söka genom ett så omväxlande och rikhaltigt innehåll som möjligt giva Herthas läsare även en hel del utöver det som knyter sig till förbundets direkta verksamhet och intressen.

Hertha utkommer oförändrat med tio häften om året, d. v. s. ett häfte i månaden med undantag av juli och augusti månader.

Förbundsmedlemmar erhålla tidskriften till ett pris av kr. 5:50, varvid prenumeration sker direkt genom Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsgatan 48, Stockholm.

Icke-förbundsmedlemmar prenumera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postupplagan är: $\frac{1}{4}$ år kr. 6:50, $\frac{1}{2}$ år kr. 3:50, $\frac{1}{4}$ år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre.

Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, 2 tr., Stockholm.

Redaktionstid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Tel.: Norr 48 50; 2762.

Expedition: Varje söckendag kl. 11—4. Tel.: Norr 48 50; 27 62.

REDAKTIONEN.

Kvinnorna och domareämbetet.

I Hertha för november 1924 lämnades en redogörelse hur frågan om kvinnors tillträde till domareämbetet utvecklats sig. Anledningen var att chefen för justitiedepartementet tillkallat två sakkunniga, häradshövding Tycko Colleen och assessor Thorsten Pettersson, att biträda med utredning i ärendet.

Vi minnas att riksdagen vid antagandet av behörighetslagen ej i full utsträckning biträdde den kungl. propositionens förslag om likställighet mellan man och kvinna jämväl beträffande domarejänst, utan antog ett tillägg, varigenom bestämdes att konungen skulle äga meddela särskilda bestämmelser angående villkoren för kvinnas behörighet att tjänstgöra såsom ordförande i häradsrätt. Att det överhuvud blivit fråga om fastställande av särskilda grunder för kvinnorna i detta hänseende beror såsom bekant på att de unga juristernas utbildning i regel är förlagd till domarekanslierna vid häradsrätterna och att tingstjänstgöring, d. v. s. att sitta ordförande i häradsrätt, ingår såsom ett led i denna utbildning. Den unge mannen var icke alltid skickad för detta värv, och riksdagen ansåg att än större varsamhet måste med hänsyn till bristerna i det nuvarande systemet iakttagas om en ung kvinna skulle förordnas såsom domare.

I sammanhang med frågan om kvinnornas behörighet ha också upptagits spörsmålen om de unga manliga juris-

temas utbildning och om fördelningen av göromålen mellan häradshövdingen och hans biträden.

Huvudsakliga delen av det betänkande, som nu avgivits, behandlar de sistnämnda frågorna. De bilda helt naturligt kärnpunkten. Kan en sådan ordning åstadkommas att garantier skapas så att icke en olämplig person kan få tingsförordnande, bortfaller ju själva anledningen till särbestämelse för kvinnorna.

För att rätt bedöma dessa frågor torde även böra anmärkas att tjänstgöring i domsagor med domareförordnanden ej blott utgör en värdefull praktisk utbildning för den unge juristen. Att hava haft domareförordnanden i viss utsträckning vid häradsrätt eller att hava fullgjort viss tjänstgöring vid rådhusrätt är ett kompetensvillkor för anställning i hovrätt och de flesta administrativa verk. Det har ofta framhållits att om kvinnor skulle utestängas från ifrågavarande domareförordnanden, de i och därmed även voro hindrade att vinna befordran inom den huvudsakliga statsförvaltningen, där kravet på sådan juridisk kompetens gäller. Tjänstgöring vid rådhusrätt kan nämligen ej tänkas förekomma i någon större utsträckning.

För närvarande är ordningen den att den unge manlige juristen efter att hava tjänstgjort ett halvt år såsom biträde å domarekansli kan bli förste notarie. Efter ytterligare ett halvt års tjänstgö-

ring kan han erhålla förordnande att såsom domare handlägga vissa mål av enklare beskaffenhet, in-tecknings- och lagfartsärenden m. m. Efter ytterligare ett halvt års tjänstgöring samt sedan han suttit såsom domare visst antal dagar vid behandlingen av sådana enklare mål kan han erhålla fullständigt domareförordnande och detta sista slag av förordnande ger förenämnda eftersträvade kompetens.

I betänkandet föreslås att minst två års tjänstgöring i domarekansli, varunder den unge juristen, manlig eller kvinnlig, såsom domare vid visst antal sammanträden handlagt enklare mål — de särskilda slagen av dessa mål hava något utökats — skall bliva måttet för normal praktisk juristutbildning och sålunda giva ovan omtalade kompetens. Så långt äro villkoren och möjligheterna lika för män och kvinnor.

För behörigheten att erhålla fullständigt domareförordnande, vilket icke tänkes komma att eftersträvas av andra än som tänkas utbilda sig för domarebanan, erfordras för män antingen två och ett halvt års dylik tjänstgöring med ökat antal sammanträden såsom domare eller ock kombinerad tjänstgöring i domsaga och rådhusrätt under sammanlagt två och ett halvt år eller ock att efter fullgjord två års tjänstgöring i domsaga hava tjänstgjort fyra månader såsom fiskal i hovrätt.

För kvinnor är det uteslutet att genom enbart tjänstgöring i domsaga kunna få fullständigt domareförordnande. Hon är hänvisad till de båda sista alternativen.

Det må gärna erkännas att åtskilligt

är vunnet genom förslaget. Hindret för kvinnor att genom enbart tjänstgöring i häradsrätt skaffa sig fullständiga domaremeriter skulle ej längre utgöra bristande kompetens för andra verksamhetsområden, och det kvarstår ej heller något absolut hinder att erhålla domaremeriter, då ju vägen genom rådhusrätt eller hovrätt är öppen.

Men uppriktigt sagt kunna vi ej förstå varför detta undantag skall göras. De sakkunniga yttra även att det icke utan fog torde kunna ifrågasättas huruvida skäl föreligga att i fråga om villkoren för ernående av fullständig domarekompetens föreskriva särskilda villkor för kvinna. De yttra härom: "Därest förevarande förslag till anordnande av biträdesutbildningen bliver genomfört, lärer förordnande att hålla allmänt tings-sammanträde icke komma att meddelas annan än den, vars lämplighet för domarekallet blivit noggrant prövad. Härmed torde ock det skäl, som att döma av riksdagens förut omförmälda skrivelse närmast föranlett den i behörighetslagen infogade undantagsbestämmelsen beträffande kvinnas tillträde till domare-tjänst, med vilken är förenad skyldighet att föra ordet i underrätt på landet, hava bortfallit." De sakkunniga synas emellertid anse sig bundna av uttalandet i riksdagsskrivelsen att "särskild prövning" borde ifrågakomma beträffande kvinna, och de anföra tre skäl varför denna prövning ej för närvarande skulle förläggas enbart till hennes tjänstgöring såsom biträde åt häradshövding. Det skulle i så fall läggas i en enda persons hand att verkställa denna prövning.

En sådan prövning kan vara svår att göra på grund av biträdestjänstgöringen, och det kan antagas att denna svårighet skall framträda i förstärkt form när omdömet avser en kvinna. Det kan ej håller lämnas helt obeaktat att, med hänsyn till de meningsskiljaktigheter som förefinnas inom domarkåren rörande kvinnas lämplighet över huvud för dömande verksamhet, en häradshövdingens omdöme om ett kvinnligt biträde kan komma att, om ock omedvetet, influeras av hans allmänna uppfattning i denna fråga.

Vi kunna ej godtaga dessa skäl. Riksdagens uppfattning om att särskild prövning borde ifrågakomma var grundad på den nuvarande ordningen. Införas skärpta bestämmelser ligger däri en prövning som utesluter att någon särskild prövning av kvinna skall behöva ifrågakomma. Vi betvivla även att det skall behövas någon särskild skarp-sinnighet att bedöma en kvinnas lämplighet eller att det skall vara svårare att fälla ett omdöme om henne än om en man. Frukten för omedveten partiskhet och omsorgen om att prövningen icke skall ske endast av en person, vari väl skall ligga välvilja emot och en särskild omtanke för kvinnorna, synas även obefogade. En häradshövding som har så bestämd uppfattning emot kvinnan som domare, att denna omedvetet skall kunna leda till ett icke objektivt bedömande av henne, torde aldrig komma att taga ett kvinnligt biträde. Skulle så ändå ske, och hon ej märka hans ovilja utan framställa och få avslag på begäran om hans förord att erhålla domareförordnande, står ju dock henne vä-

gen öppen att gå till hovrätt eller rådhusrätt för att skaffa sig erforderliga meriter.

Dessa skäl för den "särskilda prövningen" synas framkonstruerade för att tillmötesgå den folkets röst, som dikterade riksdagsskrivelsen.

Om regeringen skulle göra detta förslag till sitt än det att hoppas att riksdagen skall hava en annan och bättre tanke om våra häradshövdingars kompetens att bedöma sina biträdens förutsättningar att förvalta deras ämbeten så att prövningen ej blott av de manliga utan även av de kvinnliga domaraspiranternas förmåga i första hand anförtros åt dem. För framtiden skall det ju ej gälla att varje notarie i domsaga skall söka sådant domarförordnande, varom här är fråga, utan endast de som tänka sig domarens ämbete såsom framtida kall.

MATHILDA STAËL VON HOLSTEIN.

Internationella Kvinnoförbundets årsredogörelse 1922—1924 föreligger nu färdig i sedvanlig vacker utstyrelse och fint tryck och i trefaldig text, på engelska, franska och tyska. Exemplar kunna erhållas genom S. K. N:s ordförande, fru Bertha Nordenson, Grevgatan 3, Stockholm; priset är kr. 3:— . Dessa årsböcker äro av ett verkligt intresse då de innehålla rapporter från de olika ländernas nationalförbund och man på så sätt kommer in i de olika arbetsmetoderna och de — i de skilda länderna ofta helt likaliggande — problem varmed det sysslas inom nationalförbunden.

En stor del av denna årsbok upptages givetvis av de resolutioner som komma att föreläggas det instundande 5-årsmötet i Washington samt programmet för detta.

Anna Hierta Retzius.

Under det gångna årets sista dagar slocknade stilla ett människoliv, som, ehuru det under de sista åren förflutit lugnt och tillbakadraget dock under några decennier omkring sekelskiftet spelat en framstående roll inom vårt lands vetenskapliga och litterära kretsar och framför allt gjort en betydande insats för ett flertal sociala arbetsfält. Professorskan Anna Hierta Retzius hade vid sin bortgång uppnått den höga åldern av nära åttiotre och ett halvt år.

Dotter till den kände politikern och tidningsmannen Lars Johan Hierta och hans maka Vilhelmina Fröding var Anna den yngsta av hans fem döttrar. Ifall den store stridskämpen någon gång i sitt stilla sinne beklagade att han icke hade någon son, som skulle taga det stora andliga och ekonomiska arvet efter honom för att i sin tur göra det fruktbärande, så tycks han emellertid ha gjort det bästa möjliga av situationen i det han gav sina döttrar en synnerligen sorgfällig och mångsidig uppfostran och sålunda beredde dem för likställighet med männen ifråga om rätt till arbete och rätt till självansvar, en rätt som de ekonomiskt sett icke tarvade, men som lände dem inre betydelsen av ökade kunskaper och ökad upplysning åt de dittills ganska okunniga och oupplysta kvinnorna. I ett hem fyllt av intresse för allt det nya som arbetade sig fram i tiden växte Anna Hierta upp. Hennes vakna intelligens och hennes vetgirighet gjorde att hon snabbt bildade sig ett omdöme om saker och ting, och som hos henne aldrig var långt

från tanke till handling grep hon sig vid jämförelsevis unga år an med startandet av flera olika företag avsedda att fylla luckor och råda bot för sociala missförhållanden. Så inrättade hon en aftonskola för folkskoleflickor och tjänarinnor samt sedermera den första matlagningsskolan, uppslaget till våra nutida skolkök. Högre Lärarinneseminarium erhöll genom hennes försorg ett skolkök med lärarinneutbildning; över huvud bibehöll hon ända in i det sista ett varmt intresse för den unga flickans utbildning till en dugande husmoder. I syfte att hjälpa de kvinnor, som genom arbete i hemmet sökte förvärva sitt uppehälle, stiftades år 1870 Föreningen Bikupan, där Anna Hierta som styrelsemedlem under många år nedlade ett initiativrikt och intresserat arbete. För samskoleidén hyste hon stor förkärlek, sålunda var hon med om att 1876 starta vår första samskola, den sedermera s. k. Palmgrenska skolan i Stockholm.

Den verksamhet inom vilken Anna Retzius gjort sig mest känd och där hon skapat sig ett namn långt utom Europas gränser är arbetsstugorna. I saknad av egna barn ägnade hon sin största iver och energi åt omhändertagandet och uppfostrandet av den minderåriga ungdom, som på grund av hemmens fattigdom eller andra vidriga omständigheter lopp fara att växa upp till förvildade och tygellösa lättingar. Man hade ju redan före den första arbetsstugans igångsättande i Sverige år 1887 haft liknande idéer i grannländerna, men den form som verksamheten sedermera ta-

git, dess organisation och raska tillväxt är helt och hållet hennes förtjänst. Detta helt och hållet unika led i det sociala arbetet torde numera vara alltför väl känt för att tarva några längre redogörelser. Förutom ett hundratal arbetsstugor i Sverge finnas nu sådana inom ett flertal länder inom och utom Europa. För genomförande och spridande av kännedom om denna verksamhet arbetade Anna Retzius under bortåt trettio år outtröttligt; hon skrev broschyrer och redogörelser, höll föredrag, anordnade kurser för utbildande av lärarepersonal, anordnade utställningar och sist men icke minst, lämnade frikostiga understöd. Offentligt erkännande har också kommit henne till del; så har hon erhållit *Illis quorum* samt franska och grekiska utmärkelsetecken för förtjänst om ungdomens uppfostran.

Den första svenska kvinnoaksföreningen i egentlig mening var Anna Retzius med om att stifta, nämligen "Föreningar för gift kvinnas äganderätt", vilken kom till stånd år 1870. Av helt naturliga skäl var Lars Johan Hierta synnerligen intresserad av kvinnornas rätt att före äktenskaps ingående kunna upprätta förord, varigenom de bibehöllo rätten att även som gifta själva förvalta sin eventuella förmögenhet. Sex gånger motionerade Hierta härom i riksdagen dock utan framgång. Frågan togs upp av ovannämnda förening, inom vilken Hiertas döttrar Anna och Ebba nedlade ett energiskt arbete, och ett par år efter Hiertas död löstes frågan till kvinnornas förmån. Föreningen fortsatte sitt arbete en del år framåt sysslande med lagfrågor till kvinnornas fromma, men

uppgick slutligen i Fredrika-Bremer-Förbundets kommitté för lagfrågor, där Hiertas enda dotterdotter, fru Bertha Nordenson under en följd av år fullföljde släkttraditionerna.

För samarbetet med kvinnor i andra länder, i syfte att stödja och hjälpa varandra i för kvinnorna viktiga frågor, var fru Retzius ävenledes varmt intresserad. I Sverge stiftades år 1896 på initiativ av fru Ankarswärd och dr Ellen Fries Svenska Kvinnornas Nationalförbund. År 1899 blev Anna Retzius dess ordförande och verkade som sådan framgångsrikt under tio år. Under de sista fem åren var hon en av det Internationella Förbundets vice presidenter, en utmärkelse som hon skattade högt och som visserligen ej kommit en representant för vårt lilla land till del om hon ej förstått att föra dess runor med den äran. Även inom Svenska Kvinnornas Nationalförbund har fru Retzius' plats fyllts av Hierta-ättlingen fru Nordenson, vilken nu — ehuru ej i omedelbar följd — där utövar ordförandeskapet.

Sedan år 1876 var Anna Hierta förenad i äktenskap med med. dr professor Gustav Retzius och gick som den framstående forskarens maka med liv och själ upp i hans livsverk och intressen. Hon var hans goda hjälparinna, kamrat och vän, var honom följaktig på utländska resor, besökte framstående vetenskapsmän, politiker och sociologer, deltog i kongresser och förde under ett par årtionden ett sällsynt gästfritt hus, där "hela Stockholm" umgicks och vilket ingen utlänning av någon betydelse underlät att besöka om han passerade staden.

Fru Retzius släppte dock aldrig för

nya intressen de gamla som berodde av henne och vid vilka hon knutit sitt namn. Överallt vid sina resor och besök gjorde hon sig underrättad om de sociala förhållandena på platsen, besökte institutioner och samlade rön och erfarenheter som kommo till nytta i hennes arbete här hemma. Även här arbetade makarna gemensamt, gav hon av sitt intresse åt hans vetenskap och forskningar, så skänkte han åt hennes många sociala välgörenhetsinrättningar den utformning och koncentration, som hon med sin rikedom på idéer och uppslag stundom förbisåg. Efter professor Retzius' död år 1919 hämtade sig hans maka aldrig fullt. Hon blev ur flera synpunkter mycket ensam, levde tillbakadraget och sysslade mest med sina minnen dock slappnade aldrig intresset för vad hon varit med om att skapa, skänka liv och form.

Någon fällde vid Anna Retzius' bortgång det yttrandet att hon icke varit i egentlig mening en banbryterska för kvinnorörelsen. Här om torde meningarna vara delade. Om man med kvinnorörelsen förstår endast och allenast arbete för vinnandet av kvinnornas politiska medborgarskap, ja då är omdömet sant. Men om man vidgar uttrycket till att omfatta allt det förberedande arbete som tarvas för att göra kvinnorna beredda att värdigt fylla sin plats i samhället som allvarliga medborgare och i vilket arbete främst ingår utbredande av kunskaper, då torde hon med fog kunna räknas till kvinnorörelsens främsta pionärer i vårt land.

Lars Johan Hierta kan vila i ro. Hans döttrar ha gjort honom heder även

i det avseendet att de på ett värdigt sätt fyllt sin plats i samhället. Till minne av hans livsverk ha de bildat en institution, Stiftelsen Lars Johan Hiertas Minne, som förvaltar en mycket stor del av hans ekonomiska kvarlåtenskap och därmed understöder institutioner och enskilda som arbeta i allmännyttig anda eller söka tränga djupare in på de vetenskapliga forskningarnas fält. I och med fru Retzius' fränfalle träder en ny institution i verksamhet, Retziusstiftelsen, som skall arbeta för enahanda ändamål om än under något olika former. Så har Anna Hierta Retzius rest ett äreminne över fader och make, långt varaktigare än stoder av sten eller trä. Hon var en människa med stora mått, hade stora fel och stora förtjänster. Hennes gärningar må för en klander-sjuk samtid vittna om det goda hon velat.

ELISIF THÉEL.

För fred och frihet. Vår svenska sektion av Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet har den 7-13 januari haft en upplysningsvecka i Stockholm, rikt besökt och med omfattande program. De olika partiernas ställning till freden belystes av representanter för respektive partier, professor G. Hallendorff, fru Emilia Broomé, professor Johan Bergman och statsrådet Gustav Möller; näringslivet och dess förhållande till freden liksom de ekonomiska faktorerna och världsfreden av experter på dessa områden. Nationernas förbund, uppfostran till fred voro ytterligare ämnen som behandlades. Icke minst uppmärksammat var aftonmötet i Musikaliska Akademien, där ärkebiskop Söderblom talade om "Det ekumeniska mötet i Stockholm 1925".

Sigrid Melander.

En strålände julidag förliden sommar förde ett par lastbilar en skara flickor med några deras lärare och lärarinnor utefter Kindabygdens sjöar med Rimforsaseminariet som mål. Vid stora trappan togo föreståndarinnan samt Sigrid Melander vänligt emot de anländande, som efter en vilostund och förplägning fingo tillfälle att bese alla de präktiga lokalerna och övriga arbetsområden. — Under tiden följde en av de främmande — välbekant med skolan sedan förut — Sigrid Melander till hennes verksamhetsfält — trädgården. Det var en varm, ljuvlig dag med strålände sol. Efter föregående dags regn voro alla färger skimrande klara. I långa rabatter, mot murar och i stora grupper prunkade en rikedom av allehanda blomster, en nästan överväldigande myckenhet och färgprakt även för de färdande, som på sin väg passerat flera stora trädgårdsanläggningar. Där Sigrid Melander glad och frisk hemmavant gick omkring visande sitt rike kunde ingen ha en aning om att det var sista sommaren.

Sigrid Melander var född d. 26 sept. 1882. Efter att ha genomgått Stockholms normalskola och en trädgårds-

skola i Finland blev hon lärarinna vid Bodens folkhögskola till 1907, då hon kallades att deltaga i organiserandet av den för vårt land nya skolform, som Fredrika-Bremer-Förbundet upptog med grundandet av lantushållningsseminariet vid Rimforsa. Ända från början har Sigrid Melander varit med som lärarinna, och år efter år har hon lagt ett nytt stycke av den svårarbetade jorden till sitt område, medan det hela synbart gått framåt. På denna plats har hon oförtröttat verkat tills hon, efter en kort sjukdom, avled sistlidne 7 januari.

Med glädje och kärlek till arbetet har hon skött sin läraregärning och meddelat av sitt intresse och sina erfarenheter till sina elever under alla de gångna åren. Hennes plikttrogna arbete kommer att djupt saknas men ändå mer det personliga inflytande hon som en ovanligt god och stark karaktär ovillkorligen utövade. Vi som en gång varit hennes elever komma alltid att med innerligaste tacksamhet minnas henne.

Lunnevad den 10 jan. 1925.

ASTRID FEUK.

Sakkunnigekommitténs utlåtande angående privatläroverken har kommit. Vi hoppas att i Herthas nästa nummer få denna glädjande sak behandlad.

Gåva till Förbundets stipendieinstitution. Fredrika-Bremer-Förbundets Ystadskrets har som gåva till stipendieinstitutionen överlämnat kr. 500:— att tillföras Malmöhus läns stipendiefond.

Fredrika Bremers och 1850-talets Amerika.

Den 19 september 1853 låg första delen av Fredrika Bremers Amerikabok på de svenska bokhandelsdiskarna, följd i hastigt tempo av de två senare. I sin helhet fanns emellertid *Homes of the New World* tidigare än den svenska upplagan tillgänglig för engelsk och amerikansk publik. Mrs Mary Howitt hade arbetat för högtryck med den engelska översättningen från originalmanuskriptet, och Putnam i New York hade slängt ut sin auktoriserade upplaga med amerikansk iltågsfart — vilket icke hindrade malören att den stora konkurrentfirman *Harpers and Brothers* i samma stad med lika svindlande hastighet tjuvtryckte mrs Howitts översättning och under loppet av första månaden slutsålde fem upplagor av denna. Ingen Bernkonvention existerade till förhindrande av slik "smartness"!

Det är ungefär lika ömtåligt att skriva om sin samtid som att dansa mellan ägg. Risker att trampa den förra på tårna är inte mindre än att i det senare fallet ställa till äggröra. Fredrika fick en mycket direkt erfarenhet härav. Hennes orädsla för att kreera omdömen såväl som det i utsträckt grad personomfattande ämnesvalet erbjöd mångfaldiga konfliktpunkter mellan hennes uppfattningar och den mottagande publikens och kritikens. Den berörda parten, Amerika, reagerade också löjligt ömfotat i fråga om både det och det andra. — En verklig kardinalförbrytelse

blev på ultraabolitionisthåll hennes mening i slavfrågan.

Den stora åtgången av boken var, i U. S. A., i egentlig mening kanske lika mycket en skandalsuccès som en författaresuccès. Det gick så långt i anfallen på boken och författaren att en irriterad skribent i *Harper's Magazine* hotade med att folk i Amerika skulle börja revidera sin beundran för — Fredrika Bremers tidigare arbeten!

(I förbigående kan det vara av värde att som slående kontrast här notera att de betydande franska litteraturbedömarna Emile Montégut och Edouard Laboulaye i *Revue des Deux Mondes* och *Journal des Débats* uppskattade Fredrikas Amerikabok som något av det intressantaste och innehållsrikaste som över huvud skrivits om den nya världens liv.)

De sjuttio år som gått sedan amerikansk publik och kritik debatterade och ondgjorde sig över Fredrikas *Homes of the New World* visa sig emellertid nu ha givit Amerika det perspektiv som fattades det för att bedöma denna bok. När *The American-Scandinavian Foundation* nu i sin serie av "Scandinavian Classics" givit ut ett sammandrag av denna är amerikanskt folk färdigt att se Fredrika Bremers 50-tals-Amerika — sådant det ställer sig fram i hennes livfulla teckningar — som det verkliga Amerika från denna tid och anamma hennes bok som ett utomordentligt värdefullt dokument av amerikansk kultur- och miljöskildring.

America of the Fifties är den särdeles adekvata titel professor Adolph B. Benson, utgivaren, funnit för sitt omsorgsfullt och skickligt gjorda, till trehundrafyrtio sidor uppgående sammandrag av Fredrikas stora omkring trettonhundra sidor omfattande Amerikabok. Att till en så starkt förminskad volym sovra ut det främst karaktäriserande och betydande i Fredrika Bremers teckning av 50-talets Amerika har sannerligen ej varit lätt. Så mycket mera kan man gratulera professor Benson till att på ett verkligen lyckligt sätt ha löst sig från den krävande och svåra uppgiften.

Den prydliga volymen — med, tyvärr, Södermarks sötaktiga porträtt av Fredrika från 1843 som försättsplansch, men också lyckligtvis med litografien av 1864 längre in i — ger i sin utvalda serie av Fredrikas träffande skildringar allt vad av betydenhet som rörde sig i den amerikanska unionens liv vid 1800-talets halvsekelöfve samt bilderna av samtliga mera bemärkta personligheter. I skarp konturering tecknar sig transcendentalisternas grupp mot sin Nya-Englandsbakgrund med Emersons mäktiga gestalt oomtvistligt dominerande — något som samtiden i allmänhet ännu var långt ifrån färdig att gå med på. De upprörda debatterna kring Clayska omnibusbillen med de däri engagerade politikernas gestalter — så som Fredrika själv lärde känna dem under denna höghistoriska kongress — ge hela den hotande politiska ovädersstämning som senare förtätade sig till nord- och sydstaternas blodiga kraftmätning i slaverifrågan. Det nyväxande, helt unga Ame-

rika, den stora västern, vid denna tid i egentlig mening begränsad till Mississippi-staterna, om än Californien redan börjat låta tala om sig, präglar in sin våldsamt springande utveckling i läsarens uppfattning där han ser det i Fredrikas snabb-bilder från hennes långa färd nedför Mississippis väldiga flod, allt ifrån Minnesota och St Paul ned till Louisiana och New Orleans vid Mexikanska vikens vatten. Fredrikas syn av de första skandinaviska nybyggjarhemmen på den solblomlysande prärien och de av civilisationen tillbakaträngda indianernas lägereldar längs flodens stränder i natten är i sin motsatsrika sammanställning konkretionen av den amerikanska västerns växt och utveckling vid denna tid, och hennes presentation av de nuvarande mångmillionstäderna, Chicago, St. Louis, Cincinnati, som mer eller mindre skräpiga uppkomlingar men sjudande av framstegsliv ger i ännu skarpare pregnans periodens hela vardande- och växandemoment. Men in i ramen av sydstaternas och Cubas strålande, yppiga naturscenerier, vilka Fredrika tjusad njöt av med öga och själ, faller grymt oundviklig den svarta slagskuggan från negerslaveriets förbannelse. Det var den mörka skamfläcken i den nya världens liv, och Fredrika Bremer var minst av allt skickad att se bort från den. Hennes studier på ort och ställe i slavstaterna av negrernas förhållanden och hennes ingående vetskap om motsatsställningen inom abolitionisternas eget läger göra hennes Amerikabok även i detta avseende till ett utomordentligt värdefullt dokument i fråga om 1850-talets Amerika.

Det är inte ett löst antagande att man nu i U. S. A. tillskriver Fredrika Bremers Amerikaskildring en i hög grad omdömesgill värdesättning av tidsföreteelser och människor samt en synnerligen rik kunskapsvidd. En bedömare av Charles Wharton Storks rang skyndar sig att i *The New York Times Book Review* fastslå att mycket få förstahandsdokument angående 1850-talets Amerika förtjäna att bli mera kända i vida kretsar än Fredrika Bremers. Såväl litterärt som historiskt taget finner han hennes bok av högsta värde, han prisar hennes oförevillade omdöme, träffande karaktäriseringsförmåga, hennes "splendid equipment for splendid opportunities".

Särskilt nöjsam är för övrigt hans konstaterande av hur fin och genomträngande hennes bedömning av amerikanskan var. Den brist på avskuggning, lugn, på ett inre hemlighetsdjup, som Fredrika menar vara karakteristisk för den nya världens kvinnor, är ju, säger Wharton Stork, i en enda liten anmärkning av henne hela det tema på vilket hälften av alla Henry James' och Edith Whartons romaner senare skulle komma att byggas upp.

Professor Benson har försett *America of the Fifties* med en i sin helhet förträfflig inledningsessay över Fredrika Bremer. Det är endast i ett par punkter som en smärre revidering kunde göras.

ELLEN KLEMAN.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1925.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har för år 1925 anslagit följande stipendier till ansökan lediga:

Fröken Hilda Nilssons fond: 1,250:— kr. för medicinska studier (kvinnl. stud., specialstudier i ögonsjukdomar giver företräde).

Stockholms stads stip.: 475:— kr. till kurs vid Tandläkareinstitutet i Stockholm.

Stockholms läns stip.: 400:— kr. till Nordens Husmodersförbunds högre kurs i barnvård.

Norrbottnens läns stip.: 400:— kr. 2 stip. à 200:— kr. till utbildning av samariter för sjukhärbärgen.

Västerbottens läns stip.: 400:— kr. Jämtlands läns stip.: 225:— kr. samt Kopparbergs läns stip.: 290:— kr. till kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet för utbildning av föreståndarinnor för ålderdomshem och barnhem.

Värmlands läns stip.: 225:— kr. till kurs vid barnmorskeanstalten vid Göteborgs barnbördshus.

Uppsala läns stip.: 225:— kr. till kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet för utbildning av föreståndarinnor för ålderdomshem och barnhem.

Västmanlands läns stip.: 500:— kr. till fullständig sjukvårdskurs.

Södermanlands läns stip.: 300:— kr. till fullständig sjukvårdskurs; 300:— kr. till kurs vid högre lärarinneseminarium.

Östergötlands läns stip.: 625:—kr. till kurs vid Tandläkareinstitutet i Stockholm.

Skaraborgs läns stip.: 600:— kr. till kurs vid Högre lärarinneseminariet vid Stiftelsen Kjellbergskas Flickskolan Göteborg; 500:— kr. till kurs vid någon av Stockholms högre sjuksköterskeskolor.

Älvsborgs läns stip.: 320:— kr. till fullständig sjukvårdskurs.

Göteborgs och Bohus läns stip.: 550:— kr. till kurs vid Göteborgs skolköksseminarium.

Gotlands läns stip.: 275:— kr. till kurs vid folkskoleseminarium.

Kalmar läns stip.: 290:— kr. till kurs i barnsjukvård.

Kronobergs läns stip.: 300:—kr. till kurs vid högre lärarinneseminarium; 250:— kr. (Elvingska fonden) till kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet för utbildning av föreståndarinnor för ålderdomshem och barnhem.

Jönköpings läns stip.: 225:— kr. till Slöjd- och trädgårdslärlarinnekurs vid Fredrika Bremer-Förbundets Lanthushållningsseminarium vid Rimforsa.

Kristianstads läns stip.: 230:— kr. till Församlingssystemkurser vid Samariterhemmet i Uppsala.

Malmöhus läns stip.: 900:— kr. till kurs vid Folkskoleseminariet i Stockholm; 500:— kr. till kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet för utbildning av föreståndarinnor för ålderdomshem och barnhem.

Villkor för sökande av länsstipendium: att vara och två år omedelbart före ansökan ha varit skriven i det län, vars stipendium sökes.

Ansökan åtföljd av bevitnade avskrifter av kunskapsintyg samt läkare- och mantalsintyg ställas till Fredrika Bremer-Förbundets Stipendienämnd, Klarabergsgatan 48, Stockholm, före den 15 februari.

Närmare upplysningar genom sekreteraren, adress som ovan, mottagning måndagar och torsdagar kl. 1—3.

Spanien en marche. I Madrids stadsfullmäktige sitta från och med detta är tre kvinnor, Doña Maria Echarri, Vizcondesa de Llanteno och Doña Elisa de Calonge, den första segern vid de första kommunalval spanskorna haft rätt deltaga i. Icke så illa marscherat, och därtill kommer underrättelsen att Doña Maria Pérez Molla valts till mör i Cuatrecoronas, i provinsen Alicante.

Under tiden petitionera alltjämt fransyskorna hos regering och myndigheter om rösträtt av det ena och andra slaget! Nu senast har Franska Kvinnornas Nationalförbund vid sitt nyligen hållna årsmöte i Lyon avlätit en skrivelse till inrikesministern i vilken man bevakande anhåller om den kommunala rösträtten — som spanskorna nu velat begagna sig av.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Förbundets fyrtioårsjubileum har firats över hela landet i samtliga kretsar.

Boråskretsen firade 40-årsminnet lördagen den 6 december med en fest i stadens flickskola. De närvarande hälsades välkomna av ordföranden fru Leonore Odenerants som skildrade förbundets tillblivelse och dess verksamhet, vilket följdes av att fru Ingrid Carlbaum yttrade några ord om F.-B.-F:s ledande personer i gångna tider. Kvällens program upptog även sång av fröken Hanna Schulz samt uppförandet av Topelius' barnkammarspel "Tidernas spegel", som förlänats lokalfärg genom infogandet av en del episoder från 1860- och 90-talens Borås och vari berördes kvinnornas utbildningsmöjligheter — med ty åtföljande svårigheter — under tidernas lopp.

Båstadskretsen firade 40-årsminnet med en fest i Apelrydskolan, varvid ordföranden och sekreteraren talade om F.-B.-F:s verksamhet och ledande personer. Sång, musik och en liten rolig enaktare utfylde programet. Aftonen avslutades med supé och samkväm.

Falköpingskretsen hade sin jubileumsfest i Falköpings Tidnings samlingslokal. En musikavdelning, som bl. a. upptog "Offerflamman" i Alice Tegnér's tonsättning, sjungen av fröken af Ekenstam, följdes av att ordföranden fru Hallenius gav F.-B.-F:s historik genom åren. Ett särdeles roande nummer på aftonens program var duetten "Kvinnan förr och nu", vars text hade till författare kretsens sekreterare — och redaktionsekreteraren i Falköpings Tidning i en person —, fröken Ruth Gustafsson, och vilken sjöngs av fröken af Ekenstam och fru Tullström. Samkväm med tesupé avslutade festen.

Gävlekretsen firade dagen med en festlighet i Grand Hotells Pelarkafé, varvid fru Anna Björk talade om Fredrika Bremer samt vidare om förbundets uppkomst och utveckling. Recitation av fröken Engdahl, en tablå

av Fredrika Bremer vid sitt skrivbord, sång av fröken Naima Lindgren samt uppläsning av Selma Lagerlöfs "Mamsell Fredrika", av fröken Vahlman, utfyllde kvällens program.

Göteborgskretsen firade förbundets dag med en festlighet å Hotell Palace festväning. Efter utförandet av en festouvertyr och sedan ordf. fru von Sydow hälsat aftonens gäst och föredragshållare, fröken Lotten Dahlgren, väkommen, höll denna senare ett kåserande föredrag om förbundets historia, kretsen kring Esselde och framför allt Esselde själv samt sedan F.-B.-F:s utveckling fram genom tiderna. Härföljde en konsertavdelning med sång av fröken Jeanne de Maré i krinolin-dräkt och med Geijer och Almquist på repertoaren, ackompanjemang av fru Bell Dickson. Som sista nummer på aftonens program uppfördes en humoristisk bagatell i en akt, "Fyra generationer", av Gustava Hammar. — Tesupé och samkväm.

Halmstadkretsen firade 40-årsdagen med en festlighet å Hotell Mårtensson, som inleddes med att ordf. grevinnan Mörner frambar ett tack till dem som inom Halmstad arbetat för förbundet och uttryckte en önskan att kretsen snart skulle se sina förhoppningar om en stipendiefond för länet förverkligade. Härefter talade fröken Olde om F.-B.-F., varpå "Sverige" sjöngs unisont. — Supé och samkväm.

Hälsingborgskretsens 40-årsfest hade ordnats i kretsens egen klubblokal, varvid högtidstalet hölls av ordf. fröken Signe Wennberg. En rikhaltig musikavdelning upptog bl. a. sång av en fliëkkör, med pianoackompanjemang av fröken Bertha Åhlund, och några musiknummer av fru Emy af Malmborg. Ordföranden uppläste det hälsningstelegram som avsänts till förbundsstyrelsen och meddelade att styrelsen med anledning av jubileet till förbundets allmänna kassa överlämnat 500 kr., skänkta av en medlem som önskar vara okänd, vilket meddelande mottogs med livliga applåder. — Tesupé och samkväm.

Jönköpingskretsen firade 40-årsdagen med en större festlighet å Grand Hotells

klubbrum, varvid högtidstalet hölls av fru Tyra Schartau som talade om F.-B.-F:s historia genom åren. Skioptikonbilder från förbundets olika verksamhetsgrenar och av dess ledande kvinnor — och män — illustrerade föredraget. Supé, varvid åtskilliga tal hölls, avslutade festligheten.

Karlskronakretsen högtidlighöll jubileet med en festlighet å Stadshotellet. Sedan fru Martha Weinberg framsagt en prolog gav ordf. fru Eva af Geijerstam förbundets historia under de gångna åren. En vacker musikavdelning, med friherrinnorna Sparre och Posse samt fru Giron som medverkande och till sist en tablå av Fredrika Bremer i sin salong fyllde aftonens program. — Supé och samkväm.

Kristianstadkretsen firade 40-årsdagen å Frimurarhotellets stora sal, varvid ordf. fru Elisabeth Sjövall talade om förbundets uppkomst och syften. Den ståtliga musikavdelningen upptog Bachs Fuga E-moll, utförd av direktör Ille Gustafsson, samt sång av löjtnant E. Grönvall. Deklamation av fröken Elsa Ståhl samt en tablå föreställande Fredrika Bremer på sitt Årstå avslutade kvällens program. — Supé med uppträdande av artisten Ove Zerge.

Kumlakretsen firade jubileumsdagen med en fest i Kumla församlingssal, varvid ordf. fröken Vienna Mesterton redogjorde för F.-B.-F:s stiftande och verksamhet och en vacker musikavdelning förhöjde stämningen.

Linköpingskretsen hade sin jubileumsfest i flickläroverkets högtidssal. Ordf. grevinnan Louise Stenbock redogjorde för förbundets utveckling under de gångna fyra decennierna. Härefter talade överstelöjtnant H. von Feilitzen, som en inledning till aftonens musikprogram vilket upptog sånger av Lindblad, om Fredrika Bremer och Lindblad samt skisserade fram en litteraturhistorisk ram kring de olika sångnumren som utfördes av fru Emy Lingren. Deklamation av fröken Ruth Wickman samt sång av småskoleseminariets elever avslutade den vackra festen.

Lundkretsen hade förlagt sin jubileumsfest till Grand Hotells stora sal, där ordf. fru Anna Herrlin höll högtidstalet, över förbundets tillkomst och utveckling. En musikavdelning: violin av kapellmästare G. Lundqvist till fru Kallenbergs pianoankompanjemang, sång av fröken Maria Håkansson, vid pianot fröken Yvonne Mohlin, samt framförandet av fru G. Hammars lilla pjäs "Fyra generationer", utgjorde vidare kvällens program.

Malmökretsen firade 40-årsdagen med en festlighet i Frimurarelogens högtidssal — vilket bl. a. medförde en anslutning av åttio nya medlemmar till kretsen. Sedan ordf. fru E. Quensel i ett inledande anförande dröjt vid F.-B.-F:s 40-åriga tillvaro, talade fröken Lotten Dahlgren, som enkom rest ned till högtidligheten, om "Våra föregångerskor, några personliga intryck", vilket som namnet anger utgjorde hennes personliga minnen av de ledande inom förbundet från dess första tid. Musikavdelningen, fiolspel av fru Dora Bernhard-Andersson, piano av fruarna Agda Lindahl och Charlotta Lundvall, samt fru Hammars enaktare "Fyra generationer" fyllde aftonens program.

Mariestadskretsen firade högtidsdagen med en fest å realskolans stora sal, varvid ordf. fru Ekman talade om de idéer som äro bärande för F.-B.-F:s verksamhet och fru Andriette Florén gav en historik av Fredrika Bremers liv och det förbund som sedan kom att bära hennes namn. Skioptikonbilder av Fredrika Bremer, de äldre ledande personerna inom förbundet m. m. visades, härpå följde tablåer samt sång av en kör av flickskoleelever.

Norrköpingskretsen högtidlighöll 40-årsdagen genom ett festligt samkväm å Hushållskolan Margaretas festväning, varvid ordf. fru Fanny Björkman i sitt hälsningstal berörde

kretsens egen verksamhet och fröken Gerda Malmsten talade om F.-B.-F:s tillkomst och syften. Sång av Luciadamkören, solosång av fröken Inga Källgren samt fröken Ester Lindströms uppläsning av en dikt av Fredrika Bremer, författad under hennes sommarvistelse på Klintehamn, ännu ej tryckt, utgjorde vidare programmet för aftonen, varefter supé vidtog.

Nyköpingskretsen firade förbundets minnesdag med festligt samkväm å Stora Hotellet. Aftonens program inleddes med att fru Marta Swenborg framsade en prolog författad av Sigrid Leijonhufvud, varefter fru Märta Fant talade om förbundets tillkomst och Esseldes insats därvid. Deklamation, sång och pianomusik av fröken Cullberg, fru Brita Ström och fru Lily Ploman, varefter gemensam supé intogs.

Strängnäs-kretsen firade 40-årsdagen med en fest å Arbetareföreningens lokal. En dubbelkvartett sjöng några sånger, varpå ordf. fröken Ninni Huldt höll ett föredrag om F.-B.-F:s uppkomst och ledande personligheter i gångna tider. Härpå följde gluntsång samt en liten enaktare "Kvinnan", där kvinnor från stenåldern och fram till nutiden passerade revy. Av nettobehållning från den lyckade festen, kr. 234:16, har kretsstyrelsen översänt 75 kr. till förbundskassan och avsatt 75 kr. till ökning av Södermanlands läns stipendiefond.

Svalöfskretsen firade 40-årsminnet av Fredrika-Bremer-Förbundets tillkomst den 6 december, varvid en serie tablåer, illustrerande "Kvinnan genom seklen" åtföljda av musik, sång och deklamation, körsång av kvinnliga Fr.-Br.-medlemmar utfördes, och ett föredrag av fröken Sigrid Leijonhufvud om Esselde och Fredrika Bremer-Förbundet upplästes. Festen besöktes av cirka 200 personer.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **Fredrika-Bremer-Förbundet**.
Redaktör: *Ellen Kleman*.

Förbundsmedlemmar erhålla tidskriften till ett pris av kr. 5: 50, varvid prenumeration sker direkt genom **Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 48 Klarabergsgatan, Stockholm**. Icke-förbundsmedlemmar prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postupplaga: $\frac{1}{4}$ år kr. 6: 50; $\frac{1}{2}$ år kr. 3: 50; $\frac{1}{4}$ år kr. 1: 90. Lösnummer 65 öre. Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan II, Stockholm. Redaktions-tid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Allm. T. Norr 48 50, Riks 27 62. Expeditionen: kl. 11—4 varje söckendag. Allm. T. Norr 48 50, Riks 27 62.

6:te

tusendet

ANDRA UPPLAGAN

av

Elsbeth Funchs

Jag vet ett land...

Minnen och sägner från
en gammal Dala-bygd.

Kr. 5:25.

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

A. OLSSON

BLOMSTERHANDEL KLARABERGSGATAN 23

Allm. Tel. Norr 564

Riks Tel. 89 87

FÖRSTKLASSIGA VAROR!

SMAKFULLT ARBETE!

BILLIGA PRISER!

REKOMMENDERAS

BERTIL SPONG

HÖGSAL OCH ÖRTAGÅRD

DIKTER

Andra upplagan. Häft. kr. 3:75; inb. 4:75.

"De fasta rytmer, de klara bilder, den okonstlade svenska smak, som utmärker denna diktsamling, visa hur den svenska dikten utbildad och håller på att utbilda en ädel tradition." *John Landquist i Aftonbladet.*

JULIA SVEDELIUS

EN ÖDEBYGDSFÄRD

Häft. kr. 4:75; inb. 6:50.

"Och när man läser den, så nästan munter som den är, så rakt på sak, så snabb och varm, då går det frossbrytningar över en, man ler och biter ihop tänderna, man sväljer — man skakas och röres ända i sitt innersta." *Vera von Kræmer i Social-Demokraten.*

LYDIA WÄHLSTRÖM

BISKOPEN

ROMAN

Häft. kr. 7:50.

"Hon har ett överskott av humor och ironi — — — en pärla av psykologiskt studium — — — ett psykologiskt tidsdokument." *T. Fogelqvist i Dagens Nyheter.*

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

A.-B. John V. Löfgren & Co

Kungl. Hovleverantör

Riks 429 **Fredsöatan 3 Stockholm** A. t. N. 5048

Sverges äldsta, största och
bäst renommerade *specialaffär* i
**Siden- och Ylle-
klänningstyger**

Prover till landsorten sändas *gratis*
och *franco*

INNEHÅLL.

Kvinnorna och domareämbetet. Av *Mathilda Staël von Holstein.*

Anna Hierta Retzius. Av *Elisif Théel.*

Sigrid Melander. Av *Astrid Feuk.*

Fredrika Bremers och 1850-talets Amerika. Av *Ellen Kleman.*

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1925.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

BARNBIBLIOTEKET SAGA

Sveriges äldsta och bästa bibliotek för barn och ungdom omfattar nu mer än **hundra** olika band, som böra finnas i varje bibliotek.

I detta bibliotek finnas **de bästa folksagorna**, dels från vårt eget land, dels från nästan alla andra kulturländer.

Dessutom finnas **sagor och berättelser** av de förnämsta svenska och skandinaviska barnförfattarna. Även ett uryval synnerligen vackra **legender** ingå i Saga.

Bländ de hundra banden märkas ett astat **äventyrsböcker** av sådana författare som Jules Verne, Fr. Marryat, G. A. Henty, Rud. Kipling, W. Scott m. fl.

Inte heller saknas goda **indianböcker** såsom Den siste mohikanen, Skogsöparen, Gula Vargen, Öknens ande, Björnjägarrens son m. fl.

De stora geografiska upptäckterna ha också sin plats i Saga, t. ex. i böckerna om Kolumbus och Marco Polo.

Historiska berättelser från Sveriges och Nerdens äldsta tider ha skrivits av Rolf Nordenstreng i tvenne av Sagas bästa volymer.

Skildringar ur världshistorien berättas av Anna Maria Roos uti **Genom seklerna**, saml. I och II, Sagas intressanta jubileumsband, vilka fått många lovord i pressen.

Kulturhistoria och biografi äro ock rikt representerade i Sagas samlingar.

Dramatik och sagospel, lätt spelbara och lämpliga för barn och ungdom, förekomma i flera Sagaband.

Alla delar rikt illustrerade av Sveriges förnämsta konstnärer.

Pris i kart.-band 2 kr., i klotband 2 kr. 50 öre.

REKVRIRERAS Å **SVENSK LÄRARETIDNING FÖRLAG, STHLM C.**